

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.21.314/2014/4.szám

A Kúria az Egerszegi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Egerszegi Tamás) által képviselt felperesnek a Dezső és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Rónayné dr. Csordás Ilona ügyvéd) által képviselt alperes ellen vállalkozási díj megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 8.G.40.468/2012. szám alatt indított, majd a Fővárosi Ítéltáblán 2014. április 17. napján meghozott 14.Gf.40.731/2013/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 2014. július 28. napján előterjesztett felülvizsgálati kérelme és az alperes 2014. november 13. napján benyújtott felülvizsgálati ellenkérelme folytán meghozta a következő

Í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 500.000 (Ötszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az alperes és a Kft. konzorciumot alkotva közösen pályáztak a község és környékén lévő más falvak szennyvízelvezető hálózatának és szennyvíztisztító berendezéseinek megépítésére kiírt közbeszerzési eljárásban az építési munkák elvégzésére. A 2010. október 1.-jén kötött konzorciumot létrehozó szerződésükben úgy állapodtak meg, hogy a konzorcium vezetője az alperes; az alperes jogosult a konzorcium tagjainak nevében kötelezettségeket vállalni. A közbeszerzési eljárásban a megrendelést az alperes és a kft. alkotta Konzorcium nyerte el. A konzorcium ezen a közös néven szerződött a „Szennyvíz Önkormányzati Területfejlesztési Társulás”-sal 2010. október 29.-én. Az alperes és a Kft. 2010. október 30.-án módosították a szerződésüket. A módosított szerződésben a felek kikötötték, hogy a tagok maguk felelnek minden olyan

kötelezettségért, amelyet harmadik személyekkel kötött szerződésben vállaltak. Kikötötték továbbá, hogy az alvállalkozókkal mindegyik tag a saját nevében szerződik; a konzorcium nevében alvállalkozóval való szerződéskötésre csak az alperes, a konzorcium vezetője jogosult. A Kft. 2011. február 22.-én a felperessel a szennyvíztisztító telep gépészeti berendezéseinek szállítására kötött szerződést. A szerződésben a felperes arra is kötelezettséget vállalt, hogy a berendezés helyszíni beszerelését és beüzemelését felügyeli és ezekhez a munkákhoz szaktanácsokat ad. A berendezés és a felperes tevékenységének ellenértékét 328.800 euróban állapították meg a felek. A szerződést tartalmazó okirat 5.9. pontjában foglalt nyilatkozata szerint a felperes tudomásul vette, hogy a Kft. a fizetési kötelezettségének csak akkor tud eleget tenni, ha a beruházótól a díját már megkapta. A szerződés 5.10. pontjában pedig a Kft. úgy nyilatkozott, hogy a felperes követelését az őt illető vállalkozási díjból az alperes is kiegyenlítheti. A felperes által szállított berendezés műszaki átadás-átvétele a 2011. október 17.-én és október 25.-én felvett jegyzőkönyvek tanúsága szerint megtörtént. A felperes a követeléséről 3 részszámlát állított ki. Mivel a Kft. az 1. és 2. számú részszámlákat a fizetési határidők leteltekor és a felperes azt követően közölt fizetési felszólításai után sem egyenlítette ki; a felperes 2011. október 27.-én az alperest szólította fel fizetésre. Az alperes a fizetési felszólításra 2011. december 8.-án kelt levelében válaszolt. Közölte a felperessel, hogy a Kft. a saját nevében szerződött, ezért a felperes követelésével is ő tartozik. A beruházóval kötött fővállalkozási szerződés teljesítését követően az alperes és a Kft. 2011. december 20.-án megállapodásnak címzett okiratban rögzítették, hogy a Kft. egyes alvállalkozóinak díját az alperes közvetlenül kiegyenlítette, a Kft.-nek járó vállalkozási díjat kifizette. A Kft. az igénybe vett „alvállalkozók kifizetéséért teljes körű felelősséget” vállalt.

A felperes keresetében 328.800 euró és ebből 197.280 eurónak 2011. július 1-től, 67.760 eurónak 2011. szeptember 1-től, további 67.760 eurónak 2011. november 27-től járó kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. A kamatlábat illetően utalt a Ptk. 301/A. §-ára. A keresetét arra alapította, hogy az alperes és a Kft. között polgári jogi társasági szerződés jött létre. Az alperest mint a társaság tagját a társaság másik tagjának a Kft.-nek tartozásáért egyetemleges felelősség terheli a Ptk. 574. §-a alapján. A Ptk.-nak ettől a rendelkezéstől a társasági tagok szerződéssel érvényesen nem térhetek el, ezért a „konzorciumi megállapodás” 3. pontja, mely az egyetemleges felelősség kizárását célozta, mint jogszabályba ütköző szerződési feltétel a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a Kft.-vel nem alkottak társaságot. A szerződést csak azért kötötték,

hogy a közbeszerzési pályázat feltételeinek megfeleljenek. Az egyetemleges felelősséget a társasági szerződést módosító megállapodásukban egyébként is kizárták; a Ptk. 574. §-a nem kogens szabályt tartalmaz, ezért attól a felek szerződéssel érvényesen eltérhettek.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Ítéletét a következőkkel indokolta:

A Ptk. 568. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a felek vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozassanak polgári jogi társaságot. A Ptk. 572. § (4) bekezdése és 573. § (2) bekezdése tartalmazza, hogy a bennük foglalt rendelkezésektől való eltérés semmis, a Ptk. 574. §-a ilyen tiltó szabályt nem tartalmaz, ebből pedig az következik, hogy a társasági tagok egyetemleges felelősségét kimondó Ptk. 574. §-ától a felek szerződéssel érvényesen eltérhettek. A felperes alaptalanul vonta kétségbe a „konzorciumi megállapodás” kiegészítését tartalmazó okirat valódiságát. A szóban lévő okiratot aláíró személyek tanúvallomásukban megerősítették, hogy az okiraton az ő aláírásuk van; egyezően adták elő az aláírás körülményeit is. A felperes által indítványozott írásszakértői bizonyítást ezért szükségtelen volt foganatosítani. Nem volt megállapítható az sem, hogy a Kft. az alperessel szemben fennálló követelését a felperesre engedményezte volna, így a felperes engedményesként sem érvényesíthetett követelést az alperessel szemben. A felperes és a Kft. között létrejött szállítási és vállalkozási szerződésnek az a kikötése miszerint a Kft. hozzájárul ahhoz, hogy „a konzorcium vezetője” a felperest megillető követelést ne a Kft.-nek járó vállalkozási díjban a Kft.-nek, hanem közvetlenül a felperesnek fizesse, nem minősül engedményezési szerződésnek; ez csupán csak „ígéret”. Az említett kikötés annak a következtetésnek a levonására azonban alkalmas, hogy a szerződést a felperessel a Kft. nem a konzorcium képviselőjeként kötötte.

A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán meghozott jogerős ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette azzal, hogy 2011. október 25.-én a Kft. felszámolását kezdeményezték; a felszámolási eljárás megindítása 2012. március 28.-ával lett közzé téve. Kifejtette: Az alperes és a Kft. között a Ptk. 568. §-ának (2) bekezdésében szabályozott koordinatív polgári jogi társasági szerződés jött létre. A társaság által elvállalt feladatokat egymás között megosztották, de ez nem zárja ki, hogy a tevékenységük közös tevékenységnek minősüljön, mert a beruházóval kötött szerződésben vállalt munkák elvégzésében mindketten közreműködtek. A beruházóval kötött szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítése során harmadik személyekkel szemben keletkezett tartozásokért a társasági tagokat a Ptk. 574. §-ának rendelkezésénél fogva egyetemleges felelősség terheli. A Kft. 2012. március 21.-e óta áll felszámolási

eljárás hatálya alatt. A felperes keresetlevele ugyanezen a napon érkezett a bíróságra. A felperes a másodfokú eljárásban úgy nyilatkozott, hogy a követelését a felszámolónak nem jelentette be. A csőd és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. tv. 37. § (3) bekezdése szerint: ha a hitelező az igényét a felszámolónak a felszámolási eljárás közzétételétől számított 180 napon belül nem jelenti, be, a jogai elenyésznek. Mivel a felperes a követelését a 180 napos jogvesztő határidőben nem jelentette be a felszámolónak a követelése már az elsőfokú eljárás során megszűnt. A felperes ezért sem a szerződéses kötelezett Kft., sem a „törvényes” kötelezett alperes ellen nem érvényesítheti a követelését. A konzorciumi megállapodás kiegészítése érvénytelenségének megállapítására nem volt lehetőség, mert nem állt mindkét szerződő fél perben.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Azzal érvelt, hogy az igényérvényesítés felszámolási eljárásban történt elmulasztása az egyetemlegesen kötelezett másik társasági taggal szemben az igény érvényesíthetőségét nem szünteti meg. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság 1/2010 polgári jogegységi döntésére, miszerint a felszámolási eljárás kezdete előtt a készfizető kezes ellen indított perben a felszámolási eljárásban bekövetkező jogvesztés a készfizető kezes felelősségét nem érinti. Az 1/2010. PJE-ben foglalt jogelv nem csak a járulékos kötelezett készfizető kezesre, hanem az önálló egyetemlegesen kötelezett jogi helyzetére is analógiaként irányadó.

Az 1/2010. PJE VI. része értelmében a főszabálytól eltérően a jogvesztésre a kezesnek az ellene indított perben kifogásként hivatkoznia kell; a jogvesztés hivatalból nem vehető figyelembe. Az alperes a perben nem hivatkozott jogvesztésre, ezért a jogvesztést a másodfokú bíróság jogellenesen vette figyelembe. Az alperes mint a konzorcium tagja egyetemlegesen kötelezett, ezért a felszámolási eljárástól függetlenül terheli a követeléséért a felelősség.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hangsúlyozta, hogy a társasági szerződés módosításának 3. pontjában jogszerűen zárták ki az egyetemlegességet. A jogerős ítéletet nem lehet úgy értelmezni, hogy a felek érvényesen nem zárhatták ki a társasági szerződésben az egyetemleges felelősséget, mert a másodfokú bíróság a kiegészítő megállapodás érvénytelenségét nem állapította meg. A felülvizsgálati kérelemre nyilatkozva előadta, hogy az 1/2010. PJE-ben kifejtett jogelv csak a kezes felelősségére vonatkozik az önálló kötelezettre nem.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) és (2) bekezdése értelmében a jogerős ítéletet az abban megállapított tényállás alapján vizsgálhatja felül. Az eljárás bíróságok a tényállást helyesen állapították meg, az érdemi döntésük is helytálló, a jogi okfejtésükkel azonban a Kúria nem értett egyet. A polgári jogi társaság jogi személyiségének hiányából következik, hogy harmadik személyekkel nem a társaság szerződik, hanem a társaság egyes tagjai, vagy közvetlenül, vagy képviselő útján. (A Ptk. 572. § 575. §-ában fűzött miniszteri indokolás.) A tagok harmadik személyekkel szembeni felelőssége a Ptk. 1988. évben történt módosításáig a többalanyú kötelek kötelezettjeinek felelőssége szerint alakult; ha a társaság oszthatatlan szolgáltatással tartozott a tagjait egyetemleges kötelezettség terhelte, ha pedig a kötelek tárgya osztható szolgáltatás volt, minden társasági tagot a ráeső rész erejéig terhelte a kötelezettség. A Ptk. (1959. évi IV. tv.) perbeli szerződések megkötése idején hatályos 574. §-a szerint a szolgáltatás természetétől, osztható vagy oszthatatlan voltától függetlenül, egyetemleges kötelezettségét mondta ki a társaság tagjainak arra az esetre ha valamennyien szerződő felek voltak. Nem változott azonban az a szabály, hogy ha a társasági célok elérése érdekében ugyan, de csak a saját nevében köt szerződést valamelyik társasági tag, a szerződés is csak őt köti. A szerződésben kötelezett jogállásban részt nem vevő társasági tagot szerződéses kapcsolat hiányában a szerződés jogosultjával szemben a szerződéses kötelezettségeikért felelősség nem terheli. Mindezt a társasági tagok belső jogviszonyát szabályozó társasági szerződésnek a külső jogviszonyokban, amelyek a társaság egyes tagjai vagy valamennyi tagja által közvetlenül, illetve képviselőjük útján valamennyiük nevében kötött szerződéssel létesültek, nincs szerepe. Téves tehát az eljárás bíróságoknak az a jogi álláspontja, hogy a társasági tagokat csupán a társasági szerződésnél fogva harmadik személyekkel szemben akkor is egyetemleges felelősség terheli, ha azokkal nem valamennyi társasági tag szerződött. A kifejtettekből következik az is, hogy az egyetemleges felelősség a társasági szerződésben nem zárható ki, mert annak kikötései csak a társasági tagok belső viszonyában irányadóak. A társasági tagok által harmadik személlyel kötött szerződésben azonban az egyetemlegesség kizárásának a törvény tiltó rendelkezésének hiányában nincs akadálya. Az alperes és a Kft. társasági szerződésének és az annak módosítását tartalmazó szerződésnek, tehát a peres felek jogviszonyában nincs jelentősége, az ugyanis kizárólag az alperes és a Kft. belső jogviszonyát szabályozza.

A szennyvíztisztító gépészeti berendezéseinek szállítására, valamint beszerelésének és üzembe helyezésének felügyeletére a felperes kizárólag a Kft.-vel szerződött, az alperes nem volt szerződő fél, így a felperes szolgáltatásának ellenértékével sem tartozik. Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a Kft. az

alperessel szemben fennálló követelését nem engedményezte a felperesre, az alperes a felperes szolgáltatásainak ellenértékét a Kft-nek járó vállalkozási díjban megfizette; ezt az engedményezésről szóló értesítés hiányában a Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése értelmében jogszerűen megtehetette. A felperes a jogerős ítéletnek az engedményezéssel kapcsolatos megállapításait felülvizsgálati kérelmében nem támadta, amit úgy kellett értékelni, hogy a felperes engedményesként nem kívánt igényt érvényesíteni.

Mivel az alperes a felperes és a Kft. között létrejött szerződésnek nem volt alanya nincs jelentősége a kereset elbírálása szempontjából annak, hogy a társával egyetemlegesen kötelezett társasági tag jogi helyzete harmadik személyekkel szemben fennálló jogviszonyban a készfizető kezesével azonos-e vagy sem.

Az érdemben helyes jogerős ítéletet mindezért a Kúria a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján indokainak módosításával hagyta helyben.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati perköltségét megfizetni.

Budapest, 2014. november 19.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Szűcs József s.k. előadó
bíró Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő